

de pledoarie sau de gazetă. Tonul este în mod prea evident, tendențios și didactic. Dintr'un anumit punct de vedere, romanul poate fi socotit totuși ca un document social — un ecou din timpul „tineretului generos” al cărui conducător a fost, cîndva, Dobrogeanu-Gherea. Redactarea este însă așa de greoaie, încît, de multe ori, avem impresia că materialul a rămas încă în minile autorului.

Alexandru Piru.

I. Simionescu : *Oameni aleși. I. Străinii.* Ed. V-a. „Cartea Românească”, București, 1937.

Cunosc această carte dela ediția întâia și văd în ea un ales îndemn către prețuirea gloriilor omenirii, cari trebuie să ne servească de model. Exemplele acelora cari ne-au făurit cultura și civilizația sînt cele mai bune stimuluri pentru încordarea puterilor individuale. Modul în care au ajuns celebritățile să descopere un principiu ori un fapt poate fi determinant al unor mentalități, dacă este sugestiv adus la cunoștința tinerilor. Figurile prodigioase au fost și vor fi întotdeauna imitate și prestigiul lor va înboldi continuu spiritele alese ale celor cari cresc. Deaceia este un mare bine dacă se portretizează, pentru elevi și pentru studenți, omenirea creatoare și opera ei principală. Aici am avea însă unele mici observații de făcut: geniile omeniești au atîta de mare atracție în ele însele, încît nu mai este nevoie să le și idealizăm. Ele n'au fost decît exemplare umane, cari au desvoltat la maximum anumite calități, pe care, în proporții mai mici, le găsim în orice om sănătos. E mai folositor să nu prezentăm figurile reprezentative ale omenirii ca pe niște excepții, amestecate oarecum cu supranaturalul; mai degrabă ne pot stîrni să le imităm și să ne inspirăm dela ele, dacă le reprezentăm exact așa cum au fost: adică oameni — cu defecte și calități. De asemeni ar fi de dorit ca în prezentarea oamenilor mari să se insiste mai ales asupra genezii marilor idei și descoperiri, care adesea ori se amestecă, la origină, cu banalități ale vieții, dintre cari le scoate la iveală geniul. D. Simionescu răspunde în mare măsură acestor desiderate, în această carte, pe care o recomandăm călduros tinerilor cari vor să se îndrepte spre perfecțiune. **P. Gr.**

Octav Minar : *Simfonia venețiană*, roman. Ed. Socec & Co. S. A., București, 183 pag.

Dacă personalitatea artistică a lui M. Eminescu, poate fi reconstituită din studiile domnilor G. Călinescu, D. Caracostea, Tudor Vianu, ori din analizele de cea mai rară finețe ale regretatului G. Ibrăileanu, personalitatea omenescă a marelui poet este încă nedeplin fixată și poate nu va fi înțeleasă niciodată. Și deoarece studiul omului M. Eminescu n'ar fi evitat, în orice caz, lacunele, s'au găsit scriitorii cari au crezut că îl pot prezenta într'un roman biografic, conform unei mode literare, după normele lui Edmond Jaloux.

În „Mitte” și „Bălduca”, d. Eugen Lovinescu surprinde două momente din iubirea lui Mihai Eminescu, unul pentru cumnata lui Maiorescu, Mitte Kremnitz, celălalt pentru poeta Veronica Micle, adevărata și pămînteasca dragoste a poetului. Lipsite de psihologie, romanele d-lui E. Lovinescu nu reușesc decît să vulgarizeze eroii principali, chiar atunci cînd descriu fapte „reale”.

„Romanul lui Eminescu” de d. Cezar Petrescu se apropie mai mult de sufletul *Lucaefărului*, întrucît demonstrează tragedia geniului nemuritor, care n'are totuși noroc de viață, dar este prea elastic, prea disproportionat (primul

volum chiar inutil, copilăria fiind aceeași la toți copiii), prea gazetăresc (*Carmen Saeculare*) sau prea diluat, ca *Nirvana*.

D-I Octav Minar care a publicat odată niște scrisori (Veronica Micle, Ale lui pentru mine, ale mele pentru dînsul, sau „Cum a iubit Eminescu?“), dovedit în urmă neautentic, încearcă din nou să schițeze limitele psihologice ale eroticei eminesciene, în „Simfonia venețiană“, — nu știm din ce motive numită așa, dar e de presupus că dintr'un sentimentalism deplasat, sau numai din ignoranță : o simfonie este o compoziție muzicală ce cuprinde patru părți (allegro, andante, menuet și finala) și nu trei ca : preludiul bucureștean, adagiul vienez și intermezzo venețian. Dar aceasta n'ar fi cineștie ce greșală. Scribul socotește, însă, dragostea poezilor ca pe ceva insolit, ca o legătură curioasă, pe care uneori și-o explică astfel : „iubirea lor e plină de libertate și de pasiune, e capricioasă, furtunoasă, nedreaptă, dar pururea întreținută de acel avînt misterios al inspirației“, prin care am înțelege idealitatea despre care vorbea Maiorescu socotind femeia, ca o copie imperfectă a unui prototip inaccesibil și irealizabil, dacă n'am avea în același timp contradicția libertinajului. În amîndouă ipotezele, problema este nesoluționată, pentru că d. Călinescu a negat spiritualitatea amorului eminescian, susținută de Ibrăileanu. Pe noi ne amuză deocamdată numai naivitatea d-lui O. Minar. Căci cu toată nedumerirea sa cînd arată că „se iubeau acuzîndu-se, se despărțeau certîndu-se, se împăcau iarăși, blestemîndu-se“(1), scriitorul scoate, totuși, concluzii în favoarea idealismului. Dragostea între Eminescu și Veronica Micle, e considerată ca o resurrecție, ca o idilă eternă, fără manifestări telurice. Sfirșitul „romanului“ este însă ireal, deoarece promite o apropiere între eroii martirizați în aproape două sute de pagini ! E inutil să mai vorbim de creație. Eminescu este un om care se lamentează pentru o țăgară, Caragiale e reprezentantul suburbiei în redacția Timpului, Creangă povestește anecdote de mahala cu formule ca : „Pardon de așa afront“, Mitte e o „năsoasă“ și așa mai departe. Personajii de carnaval, într'o intrigă de comedie cu lacrimi. Un convenționalism care întrece banalitatea. Ce e mai rău însă, este faptul că O. Minar își pune ineptiile pe seama acestor personaje. Asta nu împiedică ca inconsecvențele să rămîna. Într'o „scrisoare“ din fabricatele d-sale, Eminescu face următoarele reflecții : „Poezii nu sînt cuceriri de pasiune(,) dacit foarte puțin. N'aș(i) avea motiv să iubesc pe acești oameni. Sincer, dînșii nu știu să iubească. Sînt toți niște egoiști. Creierul se hrănește independent de inimă. În această apostrofă (sic), te rog să mă așezi și pe mine, dar să mă consideri cu mult mai rău decît (pe) toți ceilalți“ — luate, zice-se, din *Chaterton*. În altă „scrisoare“ îl vedem scriînd, deastădată personal : „iubirea poezilor e lipsită de uniformitate... sufletele lor sînt supuse unui ritm care pornește din inimă (?) nu din creier ; încît e imposibil să fim înțeleși de alții, dar de noi între noi..

Ce folos că mărturia e făcută după ce „romanul“ a fost scris ! D-I Octav Minar n'a fost un eminescolog deși publicase niște „analize filosofice din Kant“, atribuite lui Eminescu. Cu mijloacele sale de înțelegere nu va ajunge nici romancier. Mai ales cu romane despre cel mai mare poet al nostru...

Alexandru Piru.

M. Eliade : *Șarpele*, roman. Ed. Națională Ciornei.

Un roman similar cu „Domnișoara Cristina“. Și aici, ca și acolo, fantasticul și comical sînt elementele predominante. Viața cu realul se furișează